

Pirates als bibliobusos

El Castellot i Montau

Programa de foment de la lectura al bibliobús

Tardor 2012

Quadern per a les escoles

**Diputació
Barcelona**

Xarxa de Biblioteques Municipals

INTRODUCCIÓ

Com en anys anteriors, amb la tardor arriba una nova campanya del bibliobús dins del programa de foment de la lectura adreçat als infants. Aquest cop el tema elegit són els pirates, personatges fascinants del nostre imaginari.

Malgrat el mal que van arribar a fer i les moltes mostres de la seva crueltat que ens han arribat, són uns personatges amb un immens atractiu. Rebels, aventurers, valents, solquen mars i oceans seguint només la seva pròpia llei.

La literatura ha exaltat la imatge més romàntica dels pirates, en bona part pel reconeixement que van merèixer els corsaris més famosos. En el cas dels llibres per a infants es veu com el pirata ha perdut la majoria dels seus trets característics i ha passat a ser un personatge trapella que es veu embolicat en aventures rocambolesques.

Esperem que amb aquesta campanya els infants sentin interès per aquests personatges, els seus viatges, la seva manera de viure i les seves gestes, i que això els motivi a buscar informació tant en llibres de ficció i de coneixements com en pel·lícules i materials digitals que trobaran a internet. Els més grans podran començar a acostar-se a pirates i corsaris des d'un punt de vista històric més rigorós.

L'espectacle. L'eix de la campanya és l'espectacle ***El pirata Tastacirc*** que anirà per tots els municipis del recorregut dels bibliobusos El Castellot i Montau. Amb aquest espectacle, creació de la companyia **Tot Circ** per al programa dels bibliobusos, els infants s'aproparan de manera molt festiva a l'atractiu món dels pirates. L'espectacle s'acompanya de lots de llibres que es deixen a les escoles i de propostes d'activitats que es poden fer a l'aula.

La col·laboració amb el Centre de Recursos Educatius del Mar (CREM) del Museu Marítim de Barcelona. La informació sobre pirates i corsaris que us incloem prové d'un dossier elaborat pel CREM del Museu Marítim de Barcelona. Es tracta d'un material que acompanya la **Maleta didàctica de la pirateria** i en aquest cas correspon al cicle mitjà i superior de Primària. Conté molta informació per als mestres, bibliografia i també una sèrie de propostes educatives que es poden desenvolupar a classe i fora de l'àmbit escolar. Les maletes porten una sèrie de recursos com reproduccions de documents, materials audiovisuals, objectes i jocs que possibiliten un aprofitament didàctic adaptat a diferents nivells educatius.

Les maletes són gratuïtes per als centres escolars i les podeu demanar directament al Museu Marítim trucant al 93 342 99 20 o escrivint a crem.mmaritim@diba.cat.

Desitgem que la campanya agradi als vostres alumnes i que els resulti interessant i divertida. Confiem comptar amb la vostra col·laboració i entusiasme per treure el màxim profit de la proposta que, com veureu, és molt oberta.

En aquest quadern trobareu:

- els objectius de la campanya
- una breu explicació de l'espectacle que centra la campanya
- el dossier pedagògic del CREM del Museu Marítim, amb bibliografia i propostes d'utilització de la Maleta didàctica de la pirateria
- activitats prèvies a l'espectacle
- activitats per a després de l'espectacle
- informació dels lots de préstec
- un apèndix amb un llistat de recursos electrònics sobre pirates

Quan hagueu assistit a l'espectacle *El pirata Tastacirc* us demanarem que ens ompliu una enquesta per avaluar la campanya i tenir suggeriments per a properes edicions.

Més informació. Per a qualsevol informació truqueu a la directora del vostre bibliobús: Bernadette Hortal, al Castellot, i M. José Salmerón, al Montau, o bé envieu-los un missatge electrònic:

Bibliobús El Castellot
Tel. 696 443 541
b.castellot@diba.cat

Bibliobús Montau
Tel. 629 712 826
b.montau@diba.cat

Agraïments. Agraïm al Museu Marítim de Barcelona la seva col·laboració en la documentació d'aquesta campanya i el permís per difondre el contingut del dossier pedagògic de la Maleta didàctica de la pirateria per al nivell d'Educació Primària, cicles mitjà i superior.

OBJECTIUS DEL PROGRAMA DE FOMENT DE LA LECTURA ALS BIBLIOBUSOS

Els objectius del programa són diversos.

D'una banda, objectius generals relacionats amb la missió de tota biblioteca:

- Crear i fomentar els hàbits de lectura en nens i nenes des dels primers anys
- Donar oportunitats per al desenvolupament personal i creatiu
- Estimular la imaginació i la creativitat dels nens i les nenes
- Fomentar el coneixement del llegat cultural, la valoració de les arts, els descobriments científics i les innovacions
- Facilitar l'accés a les expressions culturals de totes les manifestacions artístiques

Objectius relacionats amb la campanya actual:

- Oferir als infants la possibilitat de passar una bona estona amb un lleure diferent del que tenen normalment a l'abast
- Reforçar en els infants l'interès cap als vaixells, els viatges, les aventures i els pirates
- Proporcionar a les escoles un centre d'interès prou ric com per ser abordat des de diferents assignatures (socials, plàstica, música, llengües...)
- Estimular l'expressió escrita i l'habilitat lectora en els infants més grans

I objectius relacionats amb la difusió del servei del bibliobús a la seva zona d'influència:

- Donar a conèixer el bibliobús entre la població que encara no n'és usuària
- Recordar el servei i les possibilitats que pot oferir per al lleure i la formació personal

PRESENTACIÓ DE *EL PIRATA TASTACIRC*

L'espectacle al voltant del qual gira la campanya és *El pirata Tastacirc*, creació de la companyia **Tot Circ** per al programa dels bibliobusos. Es tracta d'un espectacle de petit format amb l'artista Miquel Montiel dalt de l'escenari. Miquel Montiel combinarà tècniques de pallaso i de circ per recrear en clau d'humor el món dels pirates.

Una escenografia que reproduïx la coberta d'un vaixell pirata serà el marc ideal per veure com el pallaso Tastacirc farà números dignes d'un pirata de bo de bo. Farà goig de veure què bé que es belluga el Tastacirc enmig de barrils de pólvora, bales de canó i què bé que sap fer anar les espases i el raspall de fregar...

Confïem que els infants se sentin atrets pel tema i vulguin saber-ne una mica més, llegir històries de pirates, mirar pel·lícules i jugar amb els amics tot construint amagatalls pirates, enterrant tresors, disfressant-se... Desitgem que l'espectacle i les lectures els donin hores de joc i entreteniment.

L'ARTISTA

Miquel Montiel va començar al món de l'espectacle fa més de trenta anys i en fa 25 que va fundar la Cia. Tot Circ on va crear el pallaso Tastacirc, el seu company inseparable.

Ha assistit a nombrosos cursos i monogràfics de les diferents tècniques de circ i teatre que utilitza. Es defineix fonamentalment com un autodidacte que s'ha format amb el contacte directe amb els nens i nenes i el públic en general dels pobles i ciutats on ha anat a actuar. Li agrada molt el contacte amb el públic i sobretot la seva implicació als espectacles.

Més informació sobre l'artista i la companyia a www.totcirc.com

PIRATES I CORSARIS

Incloem aquí el dossier que acompanya la Maleta didàctica de la pirateria del CREM del Museu Marítim de Barcelona i que reproduïm amb el seu permís:
<http://bibliotecavirtual.diba.cat/documents/337957/020278c9-a733-43f9-b091-54709eccafc0>

ACTIVITATS AL VOLTANT DE L'ESPECTACLE

Us donem unes quantes idees, que hauríeu d'adaptar a les edats dels infants amb qui les vulgueu posar a la pràctica. Si en dueu alguna a terme que pugueu documentar gràficament, la podeu enviar electrònicament al vostre bibliobús b.castellot@diba.cat o b.montau@diba.cat.

PRÈVIES A L'ESPECTACLE

Aquest any, l'espectacle del bibliobús vol acostar als infants el personatge del pirata. Ens adreçem a infants d'edats molt diferents, així que el pirata serà presentat fonamentalment com un personatge aventurer, lliure i simpàtic.

- **No ens fan por els pirates.** Per als més petits. Després de parlar una mica sobre com són físicament els pirates que coneixen (contes o pel·lícules) fer-se o portar de casa algun element de la vestimenta associada als pirates (ull tapat, mocador lligat al cap, pantalons amples a mitja cama, cinturó ample...). Fer una foto de grup amb els complements posats i reproduir-la en gran i penjar-la a la classe amb algun títol simpàtic. El dia de l'espectacle poden portar la foto per ensenyar-la a l'artista i si la voleu donar al bibliobús, l'exposarem amb molt de gust.

- **El racó pirata.** Decorar una part de la classe o del vestíbul de l'escola amb elements relacionats amb els pirates: mapes antics, llarga vista, sabres i espases de joguina, bagul del tresor, lloro...

PER A DESPRÉS DE L'ESPECTACLE.

- **Lloros de paper maché, plastilina, guix...** Mirar fotos de lloros, si es pot portar algun lloro viu a l'escola.... Per grups fer algun lloro, posar-li nom i exposar-lo en algun lloc de l'escola. Si es vol, es poden afegir altres lloros portats de casa. Peluixos, joguines, fotos...

- **Maqueta o plànol d'una illa o d'una platja pirata.** Dissenyar una platja o una illa pirata sobre el paper o construint una maqueta amb fang o plastilina. Hamaques, baguls, bótes per a l'alcohol, coves, cabanes... Fins i tot es podria reproduir en una part del pati de l'escola o bé en algun espai extern aprofitant una sortida o colònies. Si es fa a escala, tindria un component matemàtic interessant per als més grans.

- **Confecció d'un mapa de la costa catalana** on es marquin poblacions la història de les quals estigui relacionada amb la pirateria. Al voltant afegir-hi fotos (de torres defensives, de festes que ho recorden...) amb algun text explicatiu. Es pot ampliar amb la costa balear i valenciana. Fer veure als infants que a l'altra banda de la Mediterrània els habitants també vivien aterrits pels pirates que sortien de les nostres costes.

- **Exposició de llibres** en què els pirates siguin protagonistes. Adjuntar al lot que deixa el bibliobús altres llibres que portin els nens, així com els que hi hagi a la biblioteca de l'escola. Fer una xerrada per grups en què es puguin presentar alguns dels llibres que després es podran deixar en préstec.

- **El tresor del pirata.** Fer un taller de joies on cada infant confecciona una peça que després s'exposaran juntes al voltant d'una caixa ben decorada com a bagul del tresor. Aquesta caixa es pot utilitzar també com a final d'un joc de pistes, com a final de festa en què també hi participin les famílies, etcètera.

LOTS DE PRÉSTEC PER A LES ESCOLES

El lot que deixarem a cada escola consta dels llibres següents:

ALBERTI, Núria. *Pirates a la vista*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
Llibre i CD
ALONSO, Ana. *Versos piratas, piratas en verso*. Anaya
COWELL, Cressida. *Com ser un bon pirata*. Cruïlla
HERGE. *El secret de l'Unicorn*. Joventut
HERGE. *El tresor de Rackham el Roig*. Joventut
KNISTER. *Tina Superbruixa i els pirates*. Ed. Brúixola
SALGARI, Emilio. *El corsari negre*, versió de Marta Luna. Tàndem. (ILF, lectura fàcil)
STEVENSON, J.L. *L'illa del tresor*, versió de Lluís Maria Todó. La Galera
SIEGNER, Ingo. *El petit drac Coco i els pirates*. La Galera
VINYOLI, Joan. *El gran llibre de relats de pirates i corsaris*. Parramon

A més us recordem que a la Xarxa de Biblioteques Municipals (<http://bibliotecavirtual.diba.cat>) podeu trobar molts altres llibres relacionats amb els pirates que el bibliobús us pot fer arribar mitjançant el préstec interbibliotecari. Us recomanem molt especialment:

BAUMANN, Anne Sophie. *Pirates*. Cruïlla
GUIBERT, Françoise. *Els pirates*. Larousse

Per als més petits (I1)

ALCANTARA, Ricardo. *El tresor de Barbamec*. La Galera. Trobareu altres títols al voltant del pirata Barbamec, així com alguns DVD amb aquest personatge
DURRANT, Geraldine. *L'àvia pirata*. Elfos
NESQUENS, Daniel. *La gallina Crestablava*. Castellnou

Per als mitjans (I2)

FERNANDEZ PAZ, Agustín. *L'escola dels pirates*. Edebé
FOLCH i CAMARASA, Ramon. *En Massagran i els pirates*. Casals
LATHRYN, Lasy. *El pirata Bob*. Joventut
LE GALL, Pierre. *Carlota i els pirates*. Baula
STILTON, Geronimo. *El galió dels gats pirates*. ed 62

Per als més grans (I3) i JN

BREZINA, Thomas. *Els pirates d'Internet*. Cruïlla
CASTELLANOS, Pep. *Els pirates no ploren*. Edicions del Bunyent
COWELL, Cressida. *Com ser un bon pirata*. Cruïlla
DESCORNES, Stephane. *Piratas, corsarios y filibusteros*. Anaya
LORMAN, Josep. *Els pirates de Lampedusa*. grup SM
RIVAS, Manuel. *El bala perduda*. Alfaguara.
SALGARI, Emilio. *El corsari negre*. Anaya
STEVENSON, J.L. *L'illa del tresor*. Columna
STEVENSON, J.L. *L'illa del tresor*, adaptació de David Fernández i Mariajosep Sintes, Castellnou. (ILF, lectura fàcil, amb CD)
STEVENSON, Steve. *L'escull de les meduses*. Pirueta.

RECURSOS ELECTRÒNICS

Canal 324. *Les llegendes de pirates.*

<http://www.324.cat/video/838479/altres/Les-llegendes-de-pirates>. Vídeo molt curt en què es donen quatre idees claus de la història dels pirates amb un suport molt atractiu d'escenes de pel·lícules. [Consulta: 16 de juliol de 2012].

Olivares, Rocío. *Aula de Pt. Piratas.*

<http://rocioauladeptpiratas.blogspot.com.es/2011/03/mas-manualidades.html>

Aquest bloc recull moltes activitat per a infants, totes relacionades amb els pirates: disfresses, maquillatges, com fer lloros i altres manualitats... [Consulta: 16 de juliol de 2012].

Querol, Jordi. *MitCat.Pirates. Pirates i corsaris catalans.*

http://www.mitcat.net/16_pirates/index.htm l. Pirateria a les costes catalanes i pirates catalans a altres llocs. [Consulta: 16 de juliol de 2012].

Sala Tarrés, M. Àngels. *Torres de defensa i guaita del Maresme.*

<http://www.xtec.cat/~msala12/web%20torres/torres/index.html>. Context històric de la pirateria al Mediterrani i personatges principals. Llistat amb fotos de torres defensives al Maresme acompanyades d'una petita documentació. [Consulta: 16 de juliol de 2012].

TV3. *Una història de pirates, a Mont-roig del Camp* dins del programa *Divendres* emès l'1 de març de 2012.

<http://www.tv3.cat/videos/3978150/Una-historia-de-Pirates-a-Mont-roig-del-Camp>. On ens assabentem que alguns reis catalans van ser pirates, per què hi ha tants pobles costaners que tenen un poble una mica més allunyat amb el mateix nom, per què hi ha tantes torres a la costa catalana, què hi ha darrere de les havaneres, qui eren els vikings... [Consulta: 16 de juliol de 2012].

AVALUACIÓ

Avaluarem el grau d'acceptació de l'espectacle en funció de l'assistència, la reacció dels infants i els comentaris espontanis que els mestres o els infants facin a la directora del bibliobús.

A més, com en anys anteriors, demanarem a tots els mestres assistents que omplin una enquesta per donar-nos indicacions més fiables del grau de satisfacció amb el programa. També ens interessen suggeriments per a d'altres anys. Recollirem les enquestes uns dies després per permetre un temps de reflexió.

Volem conèixer si l'espectacle, el préstec del lot de llibres que us hem fet arribar i les activitats que hagueu organitzat a l'escola serveixen per augmentar el coneixement i la valoració del bibliobús, tant per part dels infants com dels adults. També si ha estimulat els infants a llegir llibres al voltant dels pirates i els navegants i si, en el cas dels més grans, els ha animat a buscar més informació. Si més enllà de tornar-nos l'enquesta emplenada feu arribar informació més detallada a la directora del bibliobús, ens ajudareu a millorar el programa.

Bibliobús El Castellot

Tel. 696 443 541
b.castellot@diba.cat

Bibliobús Montau

Tel. 629 712 826
b.montau@diba.cat

**Diputació
Barcelona**

*Xarxa de Biblioteques
Municipals*

Gerència de Serveis de Biblioteques

Comte d'Urgell, 187

Edifici del Rellotge

08036 Barcelona

<http://bibliotecavirtual.diba.cat>